

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

УДК 339.9(477:5-15)(045)

DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/156-4>**Богородицька Г. Є.**кандидат економічних наук, доцент,
Університет митної справи та фінансів**Гриценко А. В.**кандидат економічних наук, доцент,
Університет митної справи та фінансів**Войтов С. Г.**кандидат економічних наук, доцент,
Університет митної справи та фінансів**Bohorodytsa Hanna, Grisko Anton, Voitov Sergey**
University of Custom and Finance

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ ТА КРАЇН БЛИЗЬКОГО СХОДУ

Дана стаття присвячена зовнішньоекономічним відносинами України та країн Близького Сходу. Було визначено головні торгові партнери України у Близькосхідному регіоні в торгівлі товарами та послугами, також було визначено головні інвестори в економіку та з економіки України. Були визначено головні тенденції в торгівлі товарами між Україною та Близького Сходу: визначено, що між Україною та Ізраїлем, Саудівською Аравією, Єгиптом та Туреччиною є позитивне сальдо. Також визначено товарна структура торгівлі, також було визначено, що товарна структура є вкрай вузька та лежить у галузі сировини. Встановлено головні торгові партнери у торгівлі послугами. Також встановлено головні тенденції в торгівлі послугами між Україною та Ізраїлем, Кіпром, ОАЕ та Туреччиною. Сальдо між Україною та торговими партнерами є негативним, окрім ОАЕ. Проаналізована товарна структура торгівлі послугами: експорту України складається лише з однієї позиції, імпорт є більш різноманітним та є більш різноманітним. На підставі цього зроблені висновки та певні рекомендації.

Ключові слова: країни Близького Сходу, торгівля товарами та торгівля послугами, договірно-правова база, чорні метали, зернові культури, транспортні послуги, послуги, пов'язані з подорожами.

FOREIGN ECONOMIC RELATIONSHIP BETWEEN UKRAINE AND MIDDLE EAST COUNTRIES

The article is dedicated to foreign economic relationship between Ukraine and Middle East Countries. There are a lot of scientific research which is dedicated to place of international economy and foreign economic relationship between Ukraine and Middle East Countries. In these researches there are some directions: relations between Northern Africa and Middle East states, influence of integration process on economic development of Middle East Countries, role of gulf countries in international economy. The economic relations between Ukraine and Gulf countries are at the Hasan Abumufreh and Saed Ankavi researchers. At these works were discussed relationship between Ukraine and Gulf State. But dates at these works are outdated and need update. The Middle East Countries are very various: Bahrain, Iraq, Israel, Jordan, Lebanon, Syria, Turkey, Cyprus, Egypt, Saudi Arabia, Yemen, Qatar, Kuwait, Oman, United Arab Emirates. These countries have different level of economic development. Today Ukraine has foreign economic relationship with all Middle East Countries. But the main partners of this area are Israel, Egypt, Saudi Arabia, Turkey. After analyze of trade Ukraine and Middle States, the main exporter can be divided on countries – leader (Egypt and Turkey) and potential leader countries (Saudi Arabia and Israel). For regulation of relationship there are contractual bases. The main direct of regulation are foreign trade, investments and organization of joint activity of trade-industrial chamber. At the trade of goods there are some trends: Ukraine has positive saldo in goods trade, the greatest saldo Ukraine has in trade with Egypt and Turkey. These countries also has the greatest trade balance. The export structure is very traditional for Ukraine trade. They are ferrous metals, grain crops. The trade relations are not strategic, because there is no machines. The main partners in trade of service are Cyprus, United Arab Emirates, Turkey and Israel. In export the main partner is Cyprus, in import – Turkey. The positive saldo has only United Arab Emirates, all other have negative saldo. The structure is very narrow. The main export service – is transport service. So trade Ukraine and Middle East State has great potential but not use for fully.

Keywords: foreign economic relationship, foreign trade of goods, foreign service trade, investment, Middle East Countries.

JEL classification: F10, F15.

Постановка проблеми. На сучасному етапі відбувається збільшення масштабів міжнародних економічних відносин і це веде до нових методів у взаємодії національних економік країн.

До країн Близького Сходу належать такі країни: Бахрейн, Ірак, Ізраїль, Йорданія, Ліван, Сирія, Туреччина, Кіпр, Єгипет, Саудівська Аравія, Ємен, Катар, Оман, Кувейт, ОАЕ. Країни характеризуються різним рівнем економічного розвитку.

У межах країн Близького Сходу, можливо відокремити такі моделі розвитку:

- напівіндустріальну, де поєднується індустріальна економіка з елементами високих технологіями з традиційним суспільством. Прикладами такої моделі є Єгипет та Саудівська Аравія;

- до індустріальна модель до окремих районів сучасних устроїв є у масі глибоко традиційних суспільств. Прикладами такої моделі є Ємен, Ірак.

Економіка країн Близького Сходу дуже різноманітна, однак серед них можна виділити три основні групи: експортери нафти (шість країн, що входять до Ради співробітництва арабських держав Перської затоки й Лівія), нафтові країни, що розвиваються (Іран, Ірак, Сирія та Ємен) і країни-імпортери нафти (Єгипет, Йорданія та Ліван). Загальним трендом для регіону є поступове зміцнення економічного зростання. Повільні темпи росту, що спостерігалися в посткризовий період, через активізацію світової економіки і, як наслідок, збільшення видобутку та експорту нафти, будуть прискорюватись [1] Аналогічним чином для ненафтових економік драйверами економічного зростання виступають високі рівні державних витрат капіталу і прискорення кредитування приватного сектору. Повільний економічний розвиток країн-імпортерів енергоносіїв залишається майже незмінним.

Країни регіону різняться за економічним потенціалом та рівнем розвитку. Більшість країн є країни з середнім рівнем доходу, окрім Ємену.

Загалом по Близькосхідному регіону частка населення, річний дохід якого не досягає 1 тис. дол., становить 21 %. Водночас частка населення з річним доходом від 1 тис. до 2430 дол. становить приблизно 62 %. Річний дохід до 10 тис. дол. має приблизно 15 % населення арабських країн. Окремо стоїть група нафтовидобувних країн Перської затоки, де цей показник порівнянний з індустріальними державами Європи (від 15 до 20 тис. дол.) [2] Рівень інфляції в цілому в арабських країнах перебуває на прийнятному рівні у розмірі 3 % на рік, за винятком Ємену (12 %) і Судану (8 %) [3] За своєю структурою економіка країн Близького Сходу є вкрай різноманітною. Нафтовидобувні країни традиційно розвивались завдяки зростанню цін

на їх основну продукцію на світовому ринку. Інші країни регіону, навпаки, залежать від імпорту енергоносіїв і страждають від високих цін на них, як і інші країни світу. Більшість країн відрізняється відносно низьким рівнем економічної різноманітності і з цієї причини залежить від низки товарів, зокрема, нафти, газу і мінералів, а також від деяких трудомістких виробництв. Ці сектори залишаються основними стимулами розвитку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У сучасних наукових дослідженнях щодо економічних зв'язків країн Близького Сходу та України відокремлюють такі напрями:

- взаємовідносини між країнами Північної Африки та країн Близького Сходу;

- вплив інтеграційних процесів на економічний розвиток країн Близького Сходу;

- роль країн Персидської Затоки у світовому господарстві.

Найбільш повно відносини України та країн Близького Сходу проаналізовано у роботі Саєд С. М. Анкаві [4; 5]. В цих роботах всебічно оглянуто взаємовідносини України та країн Близького Сходу, разом з тим у цих роботах дані є застріли та потребують оновлення.

Формування цілей статті. Метою цієї статті є аналіз зовнішньоекономічних відносин України та країн Близького Сходу за період 2014-2019 років. Це особливо важливий період переорієнтації зовнішньоекономічних відносин України на інші регіони.

Викладання основного матеріалу. На сучасному етапі Україна має зовнішньоекономічні відносини з країнами Близького Сходу, але головними партнерами в цьому регіоні є Ізраїль, Єгипет, Саудівська Аравія та Туреччина (таблиця 1).

Таблиця 1 вказує на головні країни торговельні партнери України у Близькосхідному регіоні. Окремо можна вказати, що головні експортери можна поділити на умовно на дві групи: країни-лідери (Єгипет та Туреччина) та країни потенціальні лідери (Саудівська Аравія та Ізраїль).

З цими країнами Україна має договірну базу. Договір-правова база українсько-ізраїльських відносин почала стрімко розвиватися з моменту укладення 12 січня 1993 р. Меморандуму про взаєморозуміння та основні принципи співробітництва. Сьогодні вона налічує 62 чинних міждержавних, міжурядових та міжвідомчих двосторонніх документа, які регламентують діяльність у політичній, економічній, науково-технічній, військовій, культурно-гуманітарній сфері, а також стосуються консульських зносин, правоохоронних та митних питань, освіти, зв'язку, сільського господарства, охорони довкілля тощо. Основними здобутками відносин в економічній сфері є збереження тенденції до зрос-

Таблиця 1

Питома вага експорту та імпорту України в торгівлі країн Близького Сходу

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Питома вага експорту, %						
Ізраїль	1,10	1,56	1,34	1,39	1,22	1,23
Єгипет	5,30	5,45	6,23	4,23	3,28	4,50
Саудівська Аравія	1,91	1,99	1,63	1,19	1,58	1,48
Туреччина	6,60	7,26	5,63	5,82	4,96	5,23
Питома вага імпорту, %						
Туреччина	2,38	2,27	2,79	2,54	2,99	3,87

тання двосторонньої торгівлі, а також підтримка взаємовизначеного курсу на створення зони вільної торгівлі. Основоположними документами у цій сфері є Угода між Урядом України та Урядом Держави Ізраїль про торгівлю та економічне співробітництво від 11.07.1995 р., а також Конвенція між Урядом України і Урядом Держави Ізраїль про уникнення подвійного оподаткування та запобігання податковим ухиленням стосовно податків на доходи та капітал від 26.11.2003 р. 21 січня 2019 року в Єрусалимі було підписано Угоду про вільну торгівлю між Кабінетом Міністрів України та Урядом Держави Ізраїль. Метою укладення Угоди є створення правових підстави для лібералізації ринків промислових та сільськогосподарських товарів сторін. Угода сприятиме розвитку двостороннього торговельно-економічного співробітництва між країнами, дозволить вітчизняним товаровиробникам отримати переваги від лібералізації ринку товарів Держави Ізраїль, відкриє можливості для українського бізнесу як для розширення ринків збуту, так і для розвитку й модернізації власного виробництва. Окрім цієї Угоди в 2019 році були підписані:

– Імплементативна угода між Міністерством освіти і науки України та Міністерством освіти Держави Ізраїль про сприяння вивченню мови іврит у закладах освіти України та вивченню української мови у закладах освіти Держави Ізраїль;

– Програма співробітництва в галузях освіти, культури, молоді та спорту між Кабінетом Міністрів України та Урядом Держави Ізраїль на 2019-2022 роки;

– Меморандум про взаєморозуміння між Міністерством економічного розвитку і торгівлі України та Ізраїльським патентним відомством Міністерства юстиції Держави Ізраїль;

– Меморандум про взаєморозуміння між Міністерством аграрної політики та продовольства України і Міністерством сільського господарства та розвитку сільських територій Держави Ізраїль щодо співпраці в галузі сільського господарства. Наразі готується до підписання низка договірних актів, що мають активізувати й інші напрямки двосторонньої українсько-ізраїльської взаємодії.

Договірна база між Україною та Єгиптом надано в таблиці 2.

Договірно-правова база між Україною та Королівством Саудівської Аравії надано в таблиці 3

На сьогодні чинна українсько-турецька договірно-правова база є досить розвиненою і складає 80 міжнародних документів. Серед укладених українсько-турецьких документів ключовими є: договори про торговельно-економічне співробітництво; про уникнення подвійного оподаткування; про сприяння та взаємний захист інвестицій; про співробітництво в боротьбі зі злочинністю; про міжнародні автомобільні перевезення; про морське торговельне судноплавство; про культурне співробітництво.

Як бачимо, головним пластом, в регулюванні міжнародних економічних відносин між головними партнерами у близькосхідному регіоні є регулювання еко-

Таблиця 2

Правове-договірна база України та Єгипту

Дата набуття чинності	Назва документу
12.11.1993	Угода між Урядом України і Урядом Арабської Республіки Єгипет про економічне та науково-технічне співробітництво від 22.12.1992
22.12.1992	Угода між Урядом України та Урядом Арабської Республіки Єгипет про повітряне сполучення від 22.12.1992
17.12.1993	Торговельна угода між Урядом України і Урядом Арабської Республіки Єгипет від 22.12.1992
13.10.1993	Угода між Урядом України та Урядом Арабської Республіки Єгипет про сприяння та взаємний захист інвестицій від 22.12.1992
16.10.1995	Угода про співробітництво в сфері туризму між Державним комітетом України по туризму та Міністерством туризму Арабської Республіки Єгипет від 16.10.1995
27.02.2002	Конвенція між Урядом України та Урядом Арабської Республіки Єгипет про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень стосовно податків на доходи і на майно від 29.03.1997
22.01.2003	Меморандум про взаєморозуміння між торгово-промисловою палатою України та Федерацією торговельних палат Єгипту
02.11.2018	Меморандум про взаєморозуміння між Адміністрацією морського порту м. Одеса та Адміністрацією морського порту м. Александрія Меморандум про взаєморозуміння між Адміністрацією морського порту м. Одеса та Адміністрацією морського порту м. Думьят

Таблиця 3

Договірно-правова база між Україною та Королівством Саудівської Аравії

Дата набуття чинності	Назва документу
19.06.2003	Угода про торговельно-економічне, науково-технічне та інвестиційне співробітництво між Україною та КСА
24.05.2005	Меморандум про взаєморозуміння між ТПП України та Радою ТПП КСА щодо створення Українсько-саудівської ділової ради
18.02.2009	Угода між Урядом України та Урядом КСА про сприяння та взаємний захист інвестицій
01.12.2012	Конвенція між Урядом України та Урядом КСА про уникнення подвійного оподаткування та запобігання податковим ухиленням стосовно податків на доходи та капітал

номічних відносин: зовнішня торгівля, інвестування та організація спільної діяльності торгово-промислового сектору.

Головні розрахункові показники зовнішньої торгівлі між Україною та головними партнерами у близькосхідному регіоні надані в таблиці 4.

Як вказує таблиця 4, Україна має позитивне сальдо з усіма країнами лідерами. Крім того, слід зазначити, що сальдо є досить великим, найбільше сальдо мають Єгипет та Туреччина. Найбільший обіг у торгівлі з Україною мають Туреччина та Єгипет.

Товарна структура зовнішньої торгівлі товарами на дано в таблиці 5.

Таблиця 5 вказує на структуру експорту, що є традиційною для українського експорту товарну структуру. Так, головною статтею національного експорту до країн Близького сходу є зернові культури: до Ізраїлю в середньому 43,73% українського експорту до цієї країни, до Єгипту – в середньому 42,13%, до Саудівській Аравії – 49,81%. Ще однією статтею експорту є чорні метали: середній експорт до Ізраїлю – 27,06%, до Єгипту – 60,59%, до Саудівської Аравії – 28,45%. Слід

зазначити, що товарна структура експорту України до Туреччини більш різноманітна, але все одно вона залишається традиційною для всього українського експорту. Таким чином, можна зробити висновки, що на жаль, торговельні товарні відносини України з країнами Близького Сходу не мають стратегічного характеру, а саме – в структурі експорту відсутні технічні товари.

Структура імпорту Туреччини до України на дано в таблиці 6.

Структура імпорту також є традиційним для імпорту Туреччини як головного торгового партнера Близького Сходу – а саме середня питома вага імпорту істивних продуктів складає – 12,02 %.

Окрім торгівлі товарами, Україна веде торгівлю послугами. Головні торговельні партнери України в торгівлі послугами надані в таблиці 7.

Таблиця 7 вказує на головних торгових партнерів регіону Близького Сходу в торгівлі послугами. Звертає увагу, що головні партнери в експорті та імпорті в більшості співпадають: в експорті середня вага Кіпр 2,81%, в ОАЕ – 2,08%, Туреччині – 1,54%, Ізраїль – 1,58%. В імпорті середня вага у Кіпрі – 5,69%, в ОАЕ – 1,86%,

Таблиця 4

Зовнішньоторгове сальдо та зовнішньоторговельний обіг між Україною та країнами Близького Сходу

Країни	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Сальдо, млн. дол.						
Ізраїль	267,42	427,12	303,76	436,74	367,37	413,36
Єгипет	2770,94	2024,17	2217,78	1754,28	1460,15	2140,93
Саудівська Аравія	826,1	616,61	453,47	334,29	562,14	569,48
Туреччина	3356,11	1920,01	950,51	1256,61	638,05	263,58
Обіг, млн. дол.						
Ізраїль	918,70	767,00	673,31	772,48	792,63	2460,8
Єгипет	2953,10	2135,39	1908,74	1908,74	1653,71	2367,21
Саудівська Аравія	1236,60	906,51	732,29	732,29	935,90	919,30
Туреччина	4861,00	3623,49	3147,6	3147,6	4066,65	4974,46

Таблиця 5

Товарна структура експорту України з країнами головними партнерами Близького Сходу, %

Товар	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ізраїль						
Зернові культури	43,86	44,08	36,01	46,60	40,88	50,97
Чорні метали	27,57	26,38	30,47	25,88	33,85	18,01
Єгипет						
Зернові культури	36,58	36,47	33,31	45,53	42,79	58,12
Насіння і плоди олійних рослин	-	-	13,34	8,56	-	10,19
Жири тваринного та рослинного походження	6,04	-	5,27	5,63	-	-
Чорні метали	46,57	46,29	29,00	29,00	39,30	21,53
Саудівська Аравія						
Зернові культури	53,00	52,89	48,63	57,08	60,00	27,30
Чорні метали	34,54	32,72	31,05	19,47	-	24,49
Туреччина						
Зернові культури	3,49	-	-	9,38	7,83	27,43
Насіння і плоди олійних рослин	6,28	14,05	14,18	11,89	13,72	17,83
Жири тваринного та рослинного походження	4,30	4,24	5,79	4,23	-	-
Залишки та відходи харчової промисловості	3,91	5,95	6,61	6,80	5,54	8,76
Дрова	3,84	5,71	6,79	5,54	4,59	-
Чорні метали	58,53	49,19	47,54	42,45	46,97	29,18

Таблиця 6

Структура імпорту Туреччини до України, %

Країни	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Їстівні плоди	16,65	14,30	14,33	9,77	9,10	7,97

Таблиця 7

Головні торгові партнери України у торгівлі послугами

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Питома вага експорту, %						
Ізраїль	1,11	1,65	1,70	1,76	1,73	1,58
Кіпр	4,00	2,87	2,42	2,57	2,73	2,28
ОАЕ	1,91	2,34	1,73	2,08	2,20	2,25
Туреччина	1,23	1,86	1,79	1,61	1,53	1,26
Питома вага імпорту, %						
Кіпр	8,04	5,20	4,69	4,23	6,12	5,89
ОАЕ	1,45	1,56	1,92	2,29	2,30	1,68
Туреччина	2,17	3,53	5,41	6,51	6,48	8,17

Таблиця 8

Головні розрахункові показники в торгівлі послугами України з головними торговими партнерами Близького Сходу

Країни	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Сальдо, млн. дол.						
Кіпр	-51,4	-36,53	-10,98	43,51	-68,47	-91,05
ОАЕ	128,52	118,44	68,10	97,80	111,15	139,84
Туреччина	2,88	-31,95	-111,30	-183,62	-152,57	-370,1
Обіг, млн. дол.						
Кіпр	973,66	538,74	489,04	507,33	704,81	766,35
ОАЕ	313,66	291,04	273,34	97,80	402,51	468,89
Туреччина	280,70	358,57	465,90	529,88	587,57	764,94

в Туреччині – 5,37%. Як бачимо, головним експортером в торгівлі послугами є Кіпр, в імпорті – Туреччина.

Головні розрахункові дані в торгівлі України послугами з головними партнерами Близького Сходу надані в таблиці 8.

Таблиця 8 вказує на інші тенденції: позитивне сальдо Україна має тільки у торгівлі з ОАЕ, крім того у торгівлі послугами з України з ОАЕ позитивне сальдо має так звану хвилю: найменше сальдо спостерігалось у 2016 року, а пік є у 2019 року – слід подальше спостерігати як ця тенденція буде вести себе надалі. З іншими країнами Україна має переважно негативне сальдо, причому у торгівлі з Туреччиною негативно сальдо постійне збільшується, у відносинах з Кіпром також є також хвиля, але зараз тенденція йде на збільшення.

Структура торгівлі послугами України з головними країнами партнерами Близького Сходу надана в таблиці 9.

Як вказує дані таблиці 9, на те що структура експорту послуг з України до головних партнерів є вкрай вузька. Головним та поки що єдиною послугою, що надає Україні є транспортні послуги.

Разом з тим, імпорт що отримує Україна з країн Близького Сходу є більш різноманітні. В загальній картині імпорту відокремлюють транспортні послуги та послуги пов'язані з подорожами. Середня вага транспортних послуг з країн Близького Сходу – Кіпр (10,49%), ОАЕ (29,46%), Туреччина (25,29%). Також значну питому вагу в імпорті в Україну з країн Близького Сходу посідає послуги пов'язані з подорожами.

Середня вага цих послуг з країн Близького Сходу – Кіпр (27,80%), ОАЕ (36,60%), Туреччина (55,31%). Також значну питому вагу мають послуги фінансові послуги: середня вага в імпорту Кіпру (30,28%) та ОАЕ (25,23%) та ділові послуги: Кіпру (13,63%) та ОАЕ (25,23%). Таким чином, структура торгівлі послугами України та країн Близького Сходу є вкрай незбалансованою.

Україна та країни Близького Сходу ведуть інвестиційну діяльність. Головні інвестори надані в таблиці 10.

Як вказує дані таблиці 10, головним інвестором як в економіку України, так і з економіки України є Кіпр. Це пов'язано перш за все з дією офшору на Кіпрі.

Висновки. З наведеного вище можна зробити такі висновки: Україна має достатні потенціал для розвитку зовнішньоекономічних відносин. Це відображається в договірній базі, але її потенціал не використовується в повній мірі.

Україна має зовнішньоекономічні відносини зі всіма країнами, але головними партнерами обмежуються вузьким колом. Торгівля товарами Україна з головними торговими партнерами має сприятливий для України характер, про це свідчить постійне позитивне сальдо. Але це є дуже не надійна ситуація: товарна структура українського експорту товарами є вкрай вузький і лежать в галузі сировинних товарів, що має небезпеку в будь-який момент втратити конкурентні переваги на ринках цих країн.

Україна також веде торгівлю послугами з цими країнами. Коло торгових партнерів у торгівлі з послугами

Таблиця 9

Товарна структура торгівлі послугами України з головними країнами-партнерами Близького Сходу

Товар	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ЕКСПОРТ						
Кіпр						
Транспортні послуги	42,51	45,63	40,70	41,31	40,71	41,63
ОАЕ						
Транспортні послуги	91,25	89,23	80,12	84,85	85,14	88,13
Туреччина						
Транспортні послуги	83,03	88,36	89,74	84,68	82,19	85,02
ІМПОРТ						
Кіпр						
Транспортні послуги	11,29	13,59	8,33	13,69	8,19	7,81
Подорожі	38,12	27,25	12,79	24,81	24,47	39,37
Фінансові послуги	29,62	39,62	43,78	23,26	29,71	15,74
Роялті	11,34	8,70	17,78	19,61	13,71	14,10
Ділові послуги	7,94	7,81	12,43	13,09	20,74	19,80
ОАЕ						
Транспортні послуги	49,33	21,35	20,18	41,70	23,33	20,90
Подорожі	24,83	44,55	35,43	36,52	33,01	45,29
Фінансові послуги	16,42	20,55	32,55	14,93	39,24	27,71
Туреччина						
Транспортні послуги	35,44	19,79	24,75	26,06	23,41	22,42
Подорожі	52,66	73,65	66,41	67,62	71,57	72,18

Таблиця 10

Питома вага країн в іноземних інвестиціях України

Країни	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Інвестиції України в інші країни,%						
Кіпр	91,78	93,80	93,44	93,83	94,24	94,62
Інвестиції інших країн в Україну,%						
Кіпр	31,20	30,80	28,22	28,26	29,00	28,95

гами є також вкрай обмеженим. Положення в торгівлі послугами для України сприятлива тільки для торгівлі з ОАЕ. Коло послуг експорту України є вкрай обмежено – тільки транспортні послуги. Також, коло інвес-

торів в Україну та з України також вкрай обмежено, тільки одна країна Кіпр. Таким чином, маючи не поганий потенціал Україна не використовується на належному рівні.

Список використаних джерел:

1. Ahmad M. Mashal The Financial Crisis of 2008-2009 and the Arab States Economies. International Journal of Business and Management. 2012. Vol. 7, No. 4; February. URL: <http://dx.doi.org/10.5539/ijbm.v7n4p96>].
2. Morsy H. Current Account Determinants for Oil-Exporting Countries. 2009. IMF Working Paper. – WP 09/28.
3. Kandil M., Morsy Y. Determinants of Inflation in GCC. 2009. IMF Working Paper. – WP 09/82.
4. Саєд С.М. Анкаві. Напрямки розвитку економічного співробітництва між Україною і державами Близького Сходу. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія : Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. 2014. № 1144, вип. 3(1). С. 65–68.
5. Гончаренко Н., Саєд С.М. Анкаві. Економічні заходи розвитку міжнародного співробітництва країн Близького Сходу в умовах глобалізаційного розвитку світового господарства. *Foreign trade: economic, finance, law*. 2014. № 5–6 (76–77). PP. 30–37.

References:

1. Ahmad M. Mashal The Financial Crisis of 2008-2009 and the Arab States Economies. International Journal of Business and Management. 2012. Vol. 7, No. 4; February. Available at: <http://dx.doi.org/10.5539/ijbm.v7n4p96>
2. Morsy H. Current Account Determinants for Oil-Exporting Countries. 2009. IMF Working Paper. – WP 09/28.
3. Kandil M., Morsy Y. Determinants of Inflation in GCC. 2009. IMF Working Paper. – WP 09/82.
4. Saed Ankavi (2014) Napriamki rozvitki ekonomichnogo spivrobitniztva mizh Ukrainoy i derzhavami Blizkogo Shoda. *Bulletin Of Kharkov National University*, № 1144. PP. 65–68.
5. Goncharenko N., Saed Ankavi (2014) Ekonmichni zahodi rozvitku mizhnarodnogo spivrobitniztva krain Blizkogo Shoda v umovoh globalizacinogo rozvitku svitovogo gospodarstva. *Foreign trade: economic, finance, law*. № 5–6 (76–77). PP. 30–37.